

КРИТЕРІЇ ВІДБОРУ РЕСУРСОЗБЕРІГАЮЧИХ ПРОЕКТІВ

М.В. Барун, аспірант Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків

Стан ринкової економіки з жорсткою конкуренцією, який стався на теперішній час в Україні, загострює питання економії та раціонального використання ресурсів. Високий рівень конкуренції спонукає підприємства до впровадження новітніх технологій, здійснення технічного переоснащення, переведення їх на ресурсозберігаючий тип розвитку.

В багатьох галузях національної економіки спостерігається обмеженість у всіх видах ресурсів, яка стримує темпи зростання промислового виробництва, зумовлює підвищення цін на сировину, й в свою чергу, призводить до перевитрат матеріальних та сировинних ресурсів. Саме тому існує актуальна проблема економії ресурсів, вирішення якої можливо шляхом застосування новітніх інноваційних проектів, в тому числі і ресурсозберігаючих, що буде сприяти зменшенню видобутку первинних мінерально-сировинних ресурсів, зменшенню навантаження на оточуюче природне середовище та зменшенню собівартості продукції. Для досягнення поставленої мети необхідно розширення виробництв наукоємної конкурентоздатної продукції, що потребує певних інвестиційних ресурсів.

Виходячи з перекладу латинського слова «projectus», термін «проект» дослівно означає «кинутий вперед». Таким чином, об'єкт управління який, який можна представити у вигляді проекту, вирізняє можливість передбачення його стану в майбутньому. Хоча багато авторів трактують поняття «проект» по різному, але у всіх визначення простежується чітка орієнтація на досягнення поставлених цілей та обмеженість в часі, бюджеті, матеріальних та трудових ресурсах.

Таким чином, ресурсозберігаючий проект – це комплекс робіт спрямованих на вирішення задач ресурсозбереження, виконання яких обмежено в часі та споживанні матеріальних, фінансових та трудових ресурсів.

Рішення про участь в ресурсозберігаючому проекті і його фінансовій підтримці необхідно приймати з урахуванням різних груп критеріїв, а саме:

1. Цільові критерії (чи відповідає ресурсозберігаючий проект вимогам державних програм; чи передбачається підтримка проекту з боку держави);

2. Науково-технічний рівень (чи має перспективу ресурсозберігаючий проект з точки зору НТП; патентна частина);

3. Ринкові критерії (чи відповідає ресурсозберігаючий проект потребам ринку; оцінка загальної місткості ринку; відповідність проекту вже існуючим каналам збуту; оцінка можливої конкуренції, її характеру, вплив конкуренції на ціну продукції; тощо);

4. Виробничі критерії (чи необхідні технологічні інновації; доступність сировини, матеріалів, кваліфікованих кадрів, тощо);

5. Комерційні критерії;

6. Екологічні критерії (визначення рівня шкідливості виробничих процесів; зниження рівня забруднення навколишнього середовища шляхом застосування ресурсозберігаючих проектів; зниження рівня забруднення ґрунтів, атмосферного повітря та водних об'єктів шляхом використання відходів; зменшення рівня забруднення навколишнього середовища через зменшення використання палива, тощо);

7. Соціальні критерії (зменшення захворюваності після впровадження ресурсозберігаючих проектів; зміни ландшафту, тощо);

8. Енергетичні критерії (оцінка енергетичної ефективності технології, продукції, тощо; оцінка ефективності енергоспоживання в регіоні; ефективність енергоспоживання на стадії експлуатації обладнання);

9. Ресурсні критерії (матеріало- та ресурсоефективність технології, продукції, тощо; можливість застосування альтернативних ресурсів в проекті, тощо).

В основі процесу прийняття управлінських рішень стосовно фінансової підтримки ресурсозберігаючих проектів полягає оцінка та порівняння об'єму інвестицій, що припускаються та майбутніх грошових надходжень. Тобто порівняння обсягу витрат та доходів від реалізації ресурсозберігаючого проекту. Оскільки ці показники відносяться до різних моментів часу, то в подальшому постає проблема їх порівнянності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Максимов С.В., Темченко Г.В. Проблеми ресурсозбереження та застосування механізму його фінансування на підприємствах гірничо-металургійного комплексу // Вісник КТУ. – 2009. – Вип. 23. – С. 257-262.